

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “บทบาทของอาสาสมัครในการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ” ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถจากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จำนวน 201 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบงานของอาสาสมัคร ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของอาสาสมัครฯ ในการส่งเสริม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ภายในระยะเวลา 1 ปี ภายหลังจากที่มีการตราระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยเครือข่ายและอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พ.ศ. 2548 และการสำรวจความคิดเห็นปัญหา อุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จนกว่าจะได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนด สำหรับการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังอาสาสมัครฯ โดยตรงและการประสานงานผ่านทางแกนนำอาสาสมัครฯ ในแต่ละพื้นที่เป็นผู้แจกจ่ายแบบสอบถามให้อาสาสมัครฯ ได้กรอกข้อมูล แล้วรวบรวมส่งคืนกลับให้แก่ผู้ศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้ศึกษาใช้ค่าร้อยละ ในคำถามแต่ละข้อและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม โดยผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้

เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5,000 บาท ถึง 10,000 บาท สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว และอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านอิฐ และเคยเข้าร่วมประชุมเวทีระดับหมู่บ้าน รวมทั้งส่วนใหญ่ยังเคยได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการมาก่อน พร้อมทั้งส่วนใหญ่มีตำแหน่งการทำงานที่ต้องรับผิดชอบในชุมชนเพียงตำแหน่งเดียว รวมถึงมีประสบการณ์ผ่านกิจกรรมการทำงานในชุมชนแล้ว 1-2 กิจกรรม และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในบทบาทการเป็น อาสาสมัคร ต่ำกว่า 1 ปี และส่วนใหญ่ยังเคยได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายเบื้องต้น สิทธิเสรีภาพจากสถาบันการศึกษา หรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หรือหน่วยงานอื่น มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง และส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครจากตำบลบ้านอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

2. บทบาทของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามระเบียบฯ

จากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พบว่ากลุ่มประชากรมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้อย่างถูกต้อง โดยได้คะแนนในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 78.7 ของประชากรทั้งหมด จัดว่าประชากรส่วนใหญ่มีความรู้สูง

3. ข้อมูลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

เป็นการวัดระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ การระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง รวมถึงภารกิจอื่น ภายในระยะเวลา 1 ปี หลังจากที่มีการตราระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยเครือข่ายและอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พ.ศ. 2548 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับน้อย คือ จำนวนครั้ง ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ อยู่ระหว่าง 4-6 ครั้งต่อปี โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดของการศึกษาระดับการปฏิบัติงานในแต่ละบทบาทของอาสาสมัครฯ ดังนี้

ด้านการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ พบว่า การปฏิบัติงานในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ ภาพรวม แล้วมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย คือ จำนวนครั้ง ในการปฏิบัติงานของ

อาสาสมัครฯ อยู่ระหว่าง 4-6 ครั้งต่อปี ได้แก่ บทบาทการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพให้คนในชุมชน การแจกจ่ายเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพให้แก่คนในชุมชน การเปิดเวทีประชุมกลุ่มย่อยในหมู่บ้านเกี่ยวกับความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพ การได้ร่วมกับหน่วยงานหรือ อาสาสมัครอื่น ๆ ให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในพื้นที่ใกล้เคียง

ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พบว่า การปฏิบัติงานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย คือ จำนวนครั้ง ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ อยู่ระหว่าง 4-6 ครั้งต่อปี ได้แก่ บทบาทการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของสมาชิกในชุมชนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นผู้ประสานงานให้กับประชาชนในชุมชน เมื่อประชาชนถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อสมาชิกในชุมชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก่เหยื่อหรือผู้เสียหาย หรือจำเลย ให้ได้รับค่าเสียหายหรือค่าทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด การให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก่พยานในคดีอาญา เพื่อให้รับ ความคุ้มครองความปลอดภัย ตลอดจนการทำหน้าที่ในการดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึง

ด้านการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง พบว่า การปฏิบัติงานในการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง ภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย คือ จำนวนครั้ง ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ อยู่ระหว่าง 4-6 ครั้งต่อปี ได้แก่ บทบาทการทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในชุมชน การมีส่วนร่วมในการยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในชุมชน การจดบันทึกเหตุการณ์และผล การปฏิบัติงานทุกครั้งเมื่อได้ทำการระงับข้อพิพาทในชุมชน และการเฝ้าระวังข้อพิพาท ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ภารกิจด้านอื่น ๆ พบว่า การปฏิบัติงานในภารกิจด้านอื่น ๆ ภาพรวม อาสาสมัคร คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ส่วนใหญ่ แล้วมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ จำนวนครั้ง ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ อยู่ระหว่าง 1-3 ครั้งต่อปี ได้แก่ บทบาทการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไปเผยแพร่ต่อให้แก่ประชาชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพยายามชักชวนให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม รวมถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานในการ ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และการจัดการระงับข้อพิพาทในชุมชนให้ทางกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทราบทุกปีหรือทุกครั้งที่มีการดำเนินงาน

4. ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร คຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພ

ซึ่งผู้ศึกษาได้สำรวจความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง สามารถวิเคราะห์ ออกได้เป็น 4 ด้าน เรียงลำดับความคิดเห็นที่มีการเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ปรากฏดังนี้

4.1 ด้านการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ พบว่า อาสาสมัครฯ ยังขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสาร รวมถึงงบประมาณ ที่จะใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรม ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบถึงบทบาทภารกิจของอาสาสมัครคຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພ อย่างกว้างขวาง และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากกรมคຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งอาสาสมัครฯ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิเสรีภาพที่เพียงพอในการนำไปปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้ให้การสนับสนุนการทำงานของอาสาสมัครฯ อย่างจริงจัง และไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงาน ตลอดจนประชาชนในชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอ จึงเป็นการยากต่อการสื่อสารทำความเข้าใจ เพราะส่วนใหญ่สื่อที่ผลิตมานั้น เป็นภาษาทางด้านกฎหมาย และประชาชนไม่ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว

4.2 ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พบว่า อาสาสมัครคຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเท่าที่ควร รวมถึงประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องดังกล่าว จึงส่งผลให้ถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เสมอ อีกทั้งประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากมีมุมมองว่า หากเกิดปัญหาตนจะต้องเป็นฝ่ายที่ถูกเสมอ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในบางครั้งที่เป็นอาสาสมัครคຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພ ค່ອນຂ້າງເສຍในเรื่องของความไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับพยานหรือเหยื่อ

4.3 ด้านการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง พบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครคຸ້ມຄອງສິດທິແລະເສືຸກາພ ยังได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนน้อย ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง อีกทั้งประชาชนไม่ทราบถึงบทบาทการทำงานของอาสาสมัครรวมถึงหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ด้วย และขาดการแนะนำในเวทีต่าง ๆ ของอาสาสมัครอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้การทำงานของอาสาสมัครฯ ไม่เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

4.4 ภารกิจด้านอื่น ๆ พบว่า อาสาสมัครฯ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในชุมชน และบทบาทภารกิจของศูนย์ฯ รวมถึงการเชื่อมสัมพันธ์หรือการประสานงานระหว่างอาสาสมัครฯ ด้วยกันเองมีค่อนข้างน้อย และการไม่มีงบประมาณดำเนินงาน

จัดตั้งศูนย์ฯ ตลอดจนอาสาสมัครฯ ไม่มีเวลา และสถานที่ในการรวมตัวกัน เพื่อปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ อีกทั้งเกิดความซ้ำซ้อนในการจัดฝึกอบรมเรื่องเดียวกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรม

5. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ซึ่งผู้ศึกษาได้สำรวจความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง สามารถวิเคราะห์เรียงลำดับความคิดเห็นที่มีการเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ปรากฏดังนี้

(1) ควรมีการจัดอบรมอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(2) ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่อาสาสมัครฯ อาทิ การมอบประกาศนียบัตร โล่ให้ เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูล

(3) การให้มีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาในการทำงาน เพราะกฎหมายเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และยากต่อการทำความเข้าใจ

(4) ควรมีการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติงาน หรือมีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครในพื้นที่

(5) ควรมีการจัดส่งเอกสารทางวิชาการ คู่มือการดำเนินงาน และสื่อให้แก่อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อใช้ศึกษาในขณะปฏิบัติงาน

(6) จัดเวทีแนะนำตัวอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ให้แก่หน่วยงานในพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงาน

(7) ให้อาสาสมัครฯ ในแต่ละพื้นที่ ได้ประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน บอกเล่าถึงปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติงาน การแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ และเกิดการปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

(8) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของอาสาสมัครฯ

(9) พิจารณาคัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ

(10) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานชุมชนในทุกพื้นที่

(11) เร่งรัดการจัดทำบัตรประจำตัวอาสาสมัคร แล้วแจกจ่ายให้โดยเร็ว

(12) การสรรหาผู้ที่ทำหน้าที่ประจำศูนย์ ในรูปคณะกรรมการฯ โดยจะต้องเป็นคนที่ชุมชนเป็นผู้เลือกมา ไม่ใช่มาจากการเลือกสรรผ่านทางผู้นำชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากชุมชนโดยแท้จริง

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากผลการศึกษาและการสะท้อนปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของอาสาสมัคร ผู้ศึกษาขอเสนอแนะข้อมูล ดังต่อไปนี้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของอาสาสมัครในการส่งเสริม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการระงับข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้งของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ด้านงบประมาณ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรมีการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายกับ กระทรวงมหาดไทย ในการส่งเสริม ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมี ส่วนช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครฯ ทั้งในเรื่องงบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ เอกสารที่จำเป็น เป็นต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครฯ ให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ด้านการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร

1. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่อง บทบาทภารกิจของอาสาสมัคร การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ การระงับข้อพิพาทและการจัดการ ความขัดแย้งให้ประชาชนทั่วไป รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่ได้รับทราบอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร อีกทั้งยังทำให้อาสาสมัครสามารถเป็นที่ รู้จักของคนในชุมชน ให้ชุมชนได้เกิดการยอมรับในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฯ และควรมีการ ส่งเสริมให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นหน่วยงานที่คอยเป็นพี่เลี้ยงแก่อาสาสมัคร เมื่อประสบ ปัญหา และช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เพื่อไม่ให้อาสาสมัครฯ รู้สึกว่าถูกทอดทิ้งให้ต้องปฏิบัติงานโดย ลำพัง

2. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครฯ อย่าง ต่อเนื่อง สม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี ทั้งในเรื่องการส่งเสริม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การระงับ

ข้อพิพาทและการจัดการความขัดแย้ง การจัดตั้งศูนย์ประสานงานในชุมชน รวมถึงบทบาทภารกิจของศูนย์ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตามบทบาทหน้าที่

1. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ด้วยการสร้างขวัญกำลังใจ หรือมอบสิ่งจูงใจ อาจเป็นการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การมอบโล่ให้ เพื่อเป็นเกียรติประวัติในการปฏิบัติของอาสาสมัคร และกระตุ้นให้อาสาสมัครที่เสียสละ พุ่มเทต่อการดำเนินงาน ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป

2. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรมีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลิตสื่อต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของอาสาสมัครฯ

ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ภายหลังจากตราระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยเครือข่ายและอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พ.ศ. 2548 เพื่อให้ทราบผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาศักยภาพให้ตรงตามความต้องการของอาสาสมัครและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือในการทำงานของอาสาสมัครฯ กับหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้บทบาทของอาสาสมัครฯ สามารถเป็นที่ยอมรับกับประชาชนทั่วไป และส่งเสริมให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น